

מראי מקומות - יבמות

כה:

בבדיקות, שהרי העד השני אומר שהוא הי' הנרבע. ותי' דאי"ז חשיב מכחיש בבדיקות, דהא אין להגדה על מה שהוא אמר שהי' הנרבע, וא"כ נמצא שאי"ז חשיב הכחשה בבדיקות כלל.

ד. בנדר על בעלה

פרש"י, שנדרה הנאה מבעלה ולא הפר לה. ועי' רעק"א שהביא מהתרומת הדשן (רע"ט) שהוכיח מכאן דאפי' היכא דהי' יכול הבעל להפר הנדר, מ"מ יכול החכם להתיר הנדר, ודלא כמש"כ הספרי שהביא המרדכי בפ' השולח. והערוך לנר כ' שלכאו' מוכח כן מהגמ', דאם כוונת המשנה לומר דהחכם פסק דהפרת הבעל אינה הפרה, א"כ מה הק' הגמ' מהיתר נדרים. אולם כ' הערל"נ די"ל דמתני' אזיל למשנה ראשונה בנדרים דסוף נדרים, דמבואר שם דלפי המשנה ראשונה האומרת הנאת תשמיש בעלי עלי אי"ז נדר שבינו לבינה, וא"כ מיירי בכה"ג, ולא הי' שייך הפרת הבעל.

ה. מיאנה או שחלצה בפניו ישאנה, מפני שהוא ב"ד הק' הערוך לנר, למה צריכין לזה, בשלמא גבי נדר, יש לחוש שמא הי' יכול למצוא פתח ולא יתירה, אבל גבי מיאון וחליצה מה שייך חשש. ותי' שצ"ל דאף דאנחנו לא ידענו שהי' מיאון, והוא הגיד לנו, ואנחנו שואלים לו מי הוא הב"ד, ויהי' צריך לומר לנו מי הי' הב"ד, וא"כ לא ישקר, דהא מילתא דעבידא לגלויי הוא.

ו. עדים החתומים על שדה מקח ועל גט אשה לא חשו חכמים לדבר

הביא הריטב"א מ"א דשדה מקח דומיא דגט אשה ומיאון דמתני', שלקחו א' מהם, אבל אם לקחו שניהם חשו, דהא טעם הדבר משום מה דאי' בירושלמי שאין ב' מצויין לחטוא בשביל הא'. אבל הביא בשם הר"מ דחולק וס"ל דכיון דסתמא קאמר, משמע דאפי' כשלקחו שניהם [וטעם הדבר משום דלשניהם לא חשו לדבר זה].

ז. כנס מהו שיוציא

פרש"י, אחכם ומביא גט קאי. אולם ע' בהגהות הגר"א שהביא מהרשב"א שקאי דוקא אחכם דמתני', וכ"כ הריטב"א, וביאר דדוקא בחכם שאסר את האשה בנדר על בעלה, דאפי' אם בקושטא הוא דאסר לה משום שענינו נתן בה, מ"מ הרי גירשה בעלה בגט גמור, ואינו דומה להא דלעיל, דחיישינן דבאמת לא הי' גט כלל.

א. גזלן דדברי תורה פסול לעדות אשה

הק' הקובץ הערות (כ"א, ג'), אי אמרי' כמו שמשמע מהגמ' בסוף פ' מי שמת, דפסול גזלן הוא משום דחשודים לשקר, א"כ קשה סוגיין, שהרי כבר אמרי' דבעצם אנו יכולין לומר פלגינן נאמנות, ולהאמינו לגבי המעשה שהרג רק כלפי ההיתר נישואין, ולא לגבי הפסול עדות, וא"כ אנו מאמינים המעשה. וא"כ, אם אנו מאמינים המעשה, וכל הפסול הוא מה דאמרי' לדבריק רשע אתה ופסול אתה לעדות, זה שייך רק אם הפסול עדות הוא פסול בעצם, אבל אם הפסול הוא רק משום חשש משקר, הרי כאן כבר מאמינים המעשה שאמר. ומכאן הוכיח דא"נ, צריכין אנו לומר שיש ב' סיבות לפסול גנב, פסול משום חשש משקר וגם משום פסול הגוף, ולכן אומרים דלדבריו פסול הוא לעדות.

ב. אדם קרוב אצל עצמו, וכו'

הק' הקובץ הערות (כ"ב, א'), משמע דאי לאו טעמא דקרוב אצל עצמו, היינו שפיר אומרים דיכול להשים עצמו רשע. ולמה נאמן, הרי לדבריו רשע הוא, ורשע פסול לעדות. ותי' די"ל דמיירי שעשה תשובה, וא"כ לדבריו לאו רשע הוא. אלא דהק', דאכתי הי' תחלתו בפסול, כיון דבשעת הראי' הי' רשע. וע"ש שביאר דרבא לשיטתו אזיל, דס"ל דאוכל נבלות להכעיס כשר לעדות, וא"כ ע"כ הא דאוכל לתאבון פסול הוא משום חשש משקר, ולא משום פסול הגוף, והיכא דהפסול הוא משום חשש משקר לא שייך לומר דתחלתו היתה בפסול.

ג. אדם קרוב אצל עצמו, וכו'

פי' הריטב"א, דהיינו דס"ל לרבא דפלגינן דבורא, ולכן יכולין אנו להאמינו דנהרג, אבל איננו מקבלים חלק עדותו שאמר הרגתי. אולם הק' הריטב"א, לימא דעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה. וביאר, שמה שאמר על עצמו אין עליו תורת עדות כלל, אלא הודאה היא, ולא נתבטל כלום ממה שהוא נקרא עדות, דהיינו מי שמעיד על חברו. (ומבואר מזה דלא ס"ל כדברי הנו"ב הנ"ל, דמדברי הנו"ב שם מבואר דס"ל דמה שאמר על עצמו ג"כ תורת עדות יש לה, אלא דבדרך כלל אינו נאמן בעדות על עצמו, אבל שייך להיות נאמן על עצמו ע"י מגו, אבל לפי הריטב"א זה לא שייך כלל, דהא ודאי לא אמרי' דע"י מגו נעשה הודאה לעדות.) וע"ע בחי' הגר"ח על הש"ס (אות רצו), דהק' דכיון דאמרי' פלגינן דבורא, ולא הי' הוא שהי' הנרבע אלא אחר, א"כ נמצא דמכחיש העד השני